

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2001-2002

4 FEBRUARI 2002

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, wat de leden van kloostergemeenschappen betreft

(Ingediend door de heer Jan Steverlynck)

TOELICHTING

De wet van 22 maart 2001 heeft het gewaarborgd inkomen voor bejaarden sinds 1 juni 2001 vervangen door «de inkomensgarantie voor ouderen». In het oude stelsel van gewaarborgd inkomen voor bejaarden werd, naar analogie van de pensioenwetgeving, het onderscheid gemaakt tussen een uitkering aan iemand die deel uitmaakt van een gezin en een uitkering aan een alleenstaande. De inkomensgarantie gaat uit van een individueel recht, een basisuitkering van 390,16 EUR per maand voor iedereen die aan de voorwaarden inzake leeftijd en eigen bestaansmiddelen voldoet. Dit basisrecht wordt verhoogd met 50% wanneer de gerechtigde, volgens de definitie van de nieuwe wet, een alleenstaande is. Of de gerechtigde «alleenstaande» is, blijkt uit de gegevens van het rijksregister van de natuurlijke personen. Het begrip «gezin» wordt gedefinieerd als een geheel van mensen die samen op hetzelfde adres wonen.

Voor kloosterlingen heeft de toepassing van deze interpretatie van het begrip «gezin» zware gevolgen. Zij wonen met meerdere mensen samen op hetzelfde adres. Derhalve worden zij niet langer als «alleenstaanden» beschouwd en hebben zij in het beste geval uitsluitend recht op het basisbedrag.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2001-2002

4 FÉVRIER 2002

Proposition de loi modifiant la loi du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées, en ce qui concerne les membres des communautés religieuses

(Déposée par M. Jan Steverlynck)

DÉVELOPPEMENTS

La loi du 22 mars 2001 a remplacé, à partir du 1er juin 2001, le revenu garanti aux personnes âgées par la «garantie de revenus aux personnes âgées». L'ancien système de revenu garanti aux personnes âgées faisait une distinction, par analogie avec la législation sur les pensions, entre l'allocation pour une personne faisant partie d'un ménage et l'allocation pour un isolé. La garantie de revenus procède d'un droit individuel à une allocation de base de 390,16 EUR par mois pour toute personne remplissant les conditions d'âge et de ressources propres. Ce droit de base est majoré de 50% lorsque le bénéficiaire est un isolé au sens de la nouvelle loi. La qualité de bénéficiaire «isolé» ressort des données du registre national des personnes physiques. Le «ménage» est défini comme un ensemble de personnes vivant ensemble à une même adresse.

Pour les membres de communautés religieuses, l'application de cette interprétation de la notion de «ménage» a de lourdes conséquences. Ils habitent à plusieurs à la même adresse. Ils ne sont dès lors plus considérés comme des «isolés» et, dans le meilleur cas, ils n'ont droit qu'au montant de base.

Bij iedere individuele aanvraag van een kloosterling moet het geheel van de bestaansmiddelen van alle kloosterlingen in rekening worden gebracht. Daardoor zullen vele kloosterlingen vermoedelijk zelfs geen recht meer hebben op het basisbedrag van de inkomensgarantie. Bovendien veroorzaakt deze regel een administratieve rompslomp. Bij iedere aanvraag moeten telkens opnieuw alle bestaansmiddelen van alle kloosterlingen in rekening worden gebracht.

De wet bepaalt dat wie bij de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel reeds het vroegere gewaarborgd inkomen geniet, dit recht behoudt. Vanaf 1 juni 2001 worden de nieuwe aanvragen beoordeeld volgens de nieuwe regelgeving en genieten kloosterlingen bijgevolg niet langer van het statuut van alleenstaande. Daardoor ontstaat er een verschil in behandeling van kloosterlingen naargelang het tijdstip waarop ze een inkomensgarantie aanvragen.

Aangezien vele kloosterlingen geen bezoldigde arbeid hebben uitgeoefend, maar zich veeleer onbaatzuchtig ten dienste van de maatschappij hebben gesteld, beschikken zij meestal niet over eigen pensioenrechten. Vroeger konden zij een beroep doen op een «gewaarborgd inkomen voor bejaarden» als alleenstaande (576,08 EUR per maand). Nu echter kunnen zij ten hoogste aanspraak maken op het basisbedrag van de inkomensgarantie (390,16 EUR per maand). Maar zelfs op dat basisbedrag zullen de kloosterlingen vaak geen recht hebben omdat de bestaansmiddelen van alle kloosterlingen in rekening worden gebracht. Aan kloosterlingen wordt geen recht als individu meer toegekend. Zij worden gestraft voor hun jarenlange inzet voor zieken, bejaarden, kinderen, ... in ziekenhuizen, tehuizen, scholen en sociale organisaties. Een inzet waardoor de gemeenschap vele lonen kon uitsparen en vrijwel kosteloos een zorgaanbod kon creëren. Na een leven in dienst van de gemeenschap wordt de nieuwe regeling van de inkomensgarantie voor ouderen als onrechtvaardig ervaren.

De wet voorziet inzake de berekening van het bedrag van de inkomensgarantie wél in een uitzondering voor wie gedomicilieerd is in een rust- en verzorgingstehuis of in een psychiatrisch verzorgingstehuis. De motivering van deze uitzondering is de vaststelling dat geen enkele rusthuisbewoner recht zou hebben op de inkomensgarantie wanneer voor de individuele bewoner de inkomsten van alle residenten zouden worden verrekend. De toestand van kloosterlingen die in gemeenschapsverband leven is hiermee vergelijkbaar.

Het koninklijk besluit van 29 december 1997 houdende de voorwaarden waaronder de toepassing van de wet betreffende de verplichte verzekering voor

À chaque demande individuelle d'un membre d'une communauté religieuse, l'ensemble des ressources de l'ensemble des membres de la communauté doit être pris en compte. De ce fait, nombre de religieux ne pourront probablement même plus prétendre au montant de base de la garantie de revenus. Cette règle entraîne des tracasseries administratives. À chaque demande, il faut prendre en compte toutes les ressources de tous les religieux.

La loi dispose que celui qui bénéficie déjà, au moment de l'entrée en vigueur du nouveau système, de l'ancien revenu garanti continue à en bénéficier. À partir du 1er juin 2001, les nouvelles demandes sont évaluées conformément à la nouvelle réglementation et les membres des communautés religieuses ne bénéficient donc plus du statut d'isolé. L'on voit dès lors apparaître une différence de traitement entre les religieux en fonction du moment où ils sollicitent une garantie de revenus.

Nombre de religieux qui n'ont pas exercé de travail rémunéré, mais qui se sont plutôt mis de manière désintéressée au service de la société, ne disposent généralement pas de droits personnels à la pension. Précédemment, ils pouvaient prétendre à un «revenu garanti pour personne âgée» en qualité d'isolé (576,08 EUR par mois). Maintenant, ils peuvent tout au plus prétendre au montant de base de la garantie de revenus (390,16 EUR par mois) et, bien souvent, ils n'auront même pas droit à ce montant de base, du fait que les ressources de tous les religieux auront été prises en considération. Plus aucun droit n'est accordé aux membres des communautés religieuses en tant qu'individus. Ils sont pénalisés pour s'être dévoués pendant des années pour les malades, les personnes âgées, les enfants, ... dans des hôpitaux, des maisons d'accueil, des écoles et des organisations sociales. Un dévouement qui a permis à la collectivité d'épargner de nombreux salaires et de créer presque gratuitement une offre de soins. Après avoir consacré toute une vie à la collectivité, ils ressentent comme injuste la nouvelle réglementation relative à la garantie de revenus pour les personnes âgées.

En ce qui concerne le calcul du montant de la garantie de revenus, la loi prévoit, certes, une exception pour ceux qui sont domiciliés dans un maison de repos et de soins ou dans une maison de soins psychiatriques. Cette exception est motivée par la constatation qu'aucun occupant d'une maison de repos n'aurait droit à la garantie de revenus au cas où tous les revenus de tous les résidents seraient pris en compte pour le calcul de la pension de chaque occupant. La situation d'un religieux qui vit en communauté est comparable à celle d'un occupant d'une maison de repos et de soins ou d'une maison de soins psychiatriques.

L'arrêté royal du 29 décembre 1997 portant les conditions dans lesquelles l'application de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indem-

geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, tot de zelfstandigen en de leden van de kloostergemeenschappen wordt verruimd, beschouwt «de leden van de kloostergemeenschappen» als een afzonderlijke categorie. Naar analogie van deze wetgeving is het aangewezen om ook in de wet tot instelling van een inkomstengarantie voor ouderen de kloosterlingen als een afzonderlijke categorie te definiëren en te behandelen.

De voorgestelde wijziging breidt de uitzondering inzake de toepassing van een gemeenschappelijke hoofdverblijfplaats voor de berekening van het bedrag van de inkomstengarantie uit tot de leden van kloostergemeenschappen.

Jan STEVERLYNCK.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 6, § 2, tweede lid, van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomstengarantie voor ouderen wordt aangevuld als volgt:

«4° de leden van dezelfde kloostergemeenschap als de aanvrager.»

22 november 2001.

Jan STEVERLYNCK.

nités, coordonnée le 14 juillet 1994, est étendue aux travailleurs indépendants et aux membres des communautés religieuses considère que les «membres des communautés religieuses» forment une catégorie distincte. Il convient de définir les religieux comme une catégorie distincte et de les traiter en conséquence dans la loi instituant la garantie de revenus aux personnes âgées également, par analogie avec ce que l'on a fait dans le cadre de cette législation.

La modification proposée étend aux membres des communautés religieuses l'exception relative à la prise en considération d'une résidence principale commune pour le calcul du montant de la garantie de revenus.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 6, § 2, alinéa 2, de la loi du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées est complété par la disposition suivante:

«4° les membres de la même communauté religieuse que le demandeur.»

22 novembre 2001.